

> EL MOLAR:

50È ANIVERSARI DE LA FUNDACIÓ DE L'ORQUESTRA ESCODA

Orquestra Escoda, 1960

(TEXT) Miquel M. Ferré

(FOTOS) Miquel M. Ferré i Amadeu Escoda

Cinquanta anys, es miri com es vulgui, donen per a molt. Vivències. Experiències. Amunts i avalls.

Ara bé, com si fos per un encanteri, amb el detonant adequat, pots retornar cinquanta anys enrere. Tot el viscut no desapareix, però et revenen olors, colors, cares, estimes... I això és el que va passar al Molar el 15 d'agost passat. Jo hi era i en dono fe.

Per fi la ciència ha descobert el que passa al Molar des de fa 50 anys: resulta que els molarencs

a la cadena de l'ADN hi tenen un cromosoma de més, batejat amb les lletres AER, abreviatura de "A Esperar els Reis". Els símptomes són variats, tots ells agradosos i, sense més ni més, quan aquest cromosoma es desperta, fa que tot el cos bellugui amb una pau immensa i un gran somriure a la cara.

En parlem amb l'Amadeu Escoda de tot plegat per tal que ens en faci cinc cèntims.

Amadeu, què passa, què va passar, al Molar, fa 50 anys? El dia 15 d'agost de 1958 a la tarda, i al local del Centre Obrer Recreatiu, l'Orquestra Escoda feia la seva presentació oficial davant

del públic molarenc. Era la culminació d'un projecte difícil i complicat, però amb la complicitat, l'esforç i la unió sense fissures de tots i cadascun dels músics, del mestre, dels pares i dels simpatitzants. Tots varen fer possible que aquell somni es convertís en una realitat.

Explica'ns una mica com va anar la festa.

Els actes començaren al matí, amb un cercavila per tots els carrers del poble a càrrec de la Banda de Música del Molar, de la qual encara avui en dia en formen part molts dels músics de la esmentada orquestra.

A la tarda, va ser la Banda de Música A. M. de Godall qui va oferir a tots els molarencs un esplèndid concert a base de música de pel·lícules i també de diverses partitures originals de Josep Escoda i Serres, fundador i director de l'Orquestra Escoda.

Algún acte o moment a destacar?

En el moment de finalitzar el concert, amb aplaudiments constants en totes les peces interpretades, va venir la part més emotiva de l'acte, amb la projecció d'un audiovisual recordant els inicis ja força llunyans d'aquesta agrupació musical. Després, es va fer el lliurament dels corresponents diplomes acreditatius a tots els components de l'orquestra, avui ja desapareguda, i també a tres músics més que hi havien col·laborat: Albert Rué, alumne del meu pare i destacat trompeta, Joan Serres, clarinetista i únic representant d'aquella generació de músics que ens va precedir, i

Josep Castellví, per la seva col·laboració amb la Banda de Música del Molar. Tot seguit, i com a final de festa, la Banda de l'A. M. de Godall i tots els músics presents a l'envelat interpretaren conjuntament l'emblemàtic pas doble "A esperar els Reis", corejat i ballat per la majoria dels assistents a l'acte, els quals, una vegada finalitzat i dempeus, els premiaren amb una gran ovació.

De "A esperar els Reis" en podríem dir que és l'himne oficial del Molar?

Moltes de les partitures de Josep Escoda i Serres estan dedicades a una festa del poble i adaptades als músics que disposava en cada moment. El més significatiu de tots és el popular pas doble "A esperar els Reis", escrit a propòsit

"A ESPERAR ELS REIS", ESCRIT A PROPÒSIT PER AQUESTA NIT DE FESTA DE TRADICIÓ TANT ARRELADA AL MOLAR. EL CONEIX TOT EL POBLE,

per aquesta nit de festa de tradició tant arrelada al Molar. El coneix tot el poble sense excepció, des del més petit al més gran.

Avui heu estrenat el pas doble "50è aniversari", amb música del teu pare... Explica'm això. El meu pare va patir una malaltia degenerativa, per això va deixar molts apunts musicals i molta feina inacabada. Els músics de l'orquestra que ell va fundar vàrem creure que el millor reconeixement que li podíem fer era que la seva música se sentís en el dia d'aquest 50è aniversari. Va ser per això que jo mateix, i a partir d'un parell d'apunts seus, vaig instrumentar per a banda el pas doble que hem estrenat avui.

Qui us va ensenyar solfeig, a tocar? Quan ho fèieu? A quina edat?

El meu pare. Ell, en acabar la seva tasca diària de pagès, donava classes de música de manera

altruista a tots els joves del poble, i també als de fora, que tinguessin inquietuds musicals.

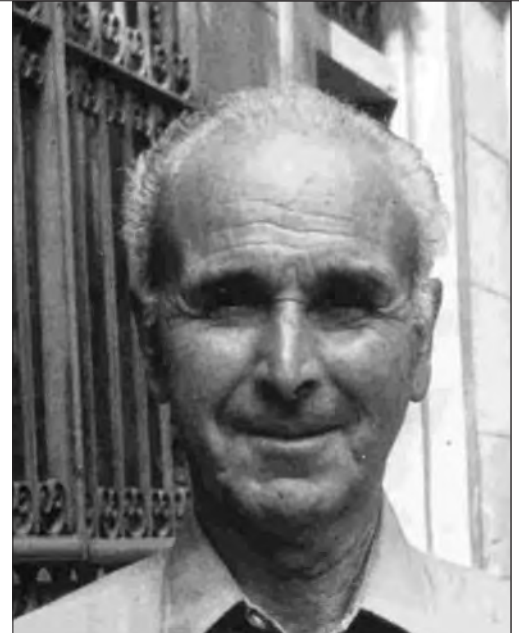
La seva passió per la música el va portar a promoure la creació de l'orquestra que portaria el seu nom. Aquesta agrupació, formada en la seva totalitat per alumnes seus des dels 9 fins als 18 anys, va fer possible gaudir de la música de ball amb orquestra, tant al Molar com als pobles de les rodalies per un període força llarg de temps.

Quina mena d'actuacions fèieu?

Les actuacions habituals de l'orquestra eren les sessions de ball que totes les tardes dels diumenges i dies de festa, excepte Quaresma, es feien al COR. També

eren habituals els concerts a base de seleccions de sarsueles als entreactes de les funcions de teatre, que abans es representaven al Molar amb certa assiduitat. Quan s'esdevenia una festa de carrer, donada la seva formació com a banda i comptant amb la col·laboració de tots els músics de l'anterior banda, s'aconseguia una formació de 17 o 18 músics que amenitzaven totes les festes populars del poble i, en diverses ocasions, feien l'acompanyament musical de les processons de Setmana Santa de Falset i de Reus.

Quants músics éreu? Qui eren? L'Orquestra Escoda la integraven deu músics: el meu pare, com a director, clarinet i acordió; dos saxos alts, Àngel Altés i jo; un saxo tenor, Joan J. Salvadó; tres trompetes, Jaume Anguera, Josep Bargalló i Josep Escoda (fill); un trombó de vares, Frederic Salvadó; un contrabaix, Cisco Altés, i un bateria, Josep M. Bargalló.

Josep Escoda i Serres

Portàveu algun tipus d'uniforme?

Sí, faltaria més! En aquells temps era una indumentària imprescindible en totes les orquestres. Nosaltres vestíem una brusa abombada de color blau elèctric amb el nom de l'orquestra brodat a la part superior esquerra.

Podries dir-me on vau adquirir els instruments?

Eren uns anys difícils, de penúries econòmiques, i els instruments els vàrem anar adquirint amb força penes i treballs a diversos llocs com, Benissanet, Reus, Marçà o Terrassa. Sempre allà on podíem aconseguir un millor preu, encara que fossin de segona o tercera mà.

Que ens pots dir, musicalment parlant, de Josep Escoda i Serres, el teu pare?

El meu pare va néixer al Molar el 9 de juliol del 1911. De ben petit compaginà l'escola amb l'aprenentatge de la música, primer amb Joanet Castellví, de cal Xiquet, i després amb Miquel Miró i Monclús, Miquel de Vinebre. Amb el mestratge d'aquest últim, adquirí uns coneixements musicals sòlids i ben fonamentats que farien d'ell un excel·lent músic i clarinetista del segon terç del passat segle XX. Completà la seva formació amb l'anàlisi constant

Festa de commemoració dels cinquanta anys de l'orquestra

de diverses partitures i llibres de música, així com els consells i indicacions de mossèn Joan Baptista Rebull i Lluís, capellà i organista de reconegut prestigi dins del món de la música.

Ingressà com a músic, amb tant sols 11 anys, a l'antiga Banda La Unió, anomenada del Vico, i l'any 1930 passà a formar part de la Banda de la SIR la Joventut, coneguda popularment com "la Bòfia".

En esclatar la Guerra Civil, fou enviat com tants d'altres al front però, ben aviat i per la seva condició de músic, ingressà a la banda de música de la 42a Divisió i altres bandes militars fins a la desfeta general, que el va sorprendre fent ball a Sant Feliu de Codines.

Tot just acabada la Guerra Civil, ingressà per un període d'alguns mesos a la Banda Municipal d'Orduña. Una vegada acabat aquell malson de Guerra Civil, fou cridat per organitzar i fer-se càrrec de la nova banda de música que sorgiria del reagrupament de les diverses bandes que hi havia hagut al poble.

Desenvolupà la seva activitat musical gairebé sempre al seu poble, el Molar, tot i que era sol·licitat en diverses ocasions per reforçar altres bandes de música

com les de Falset, Móra la Nova i Móra d'Ebre, entre d'altres.

La seva passió per la música el portà als anys 50 a promoure i impulsar la creació de l'orquestra que portaria el seu nom: l'Orquestra Escoda.

Moria prematurament als 68 anys després de una llarga malaltia que uns anys abans l'apartà totalment de la música, deixant una considerable quantitat de partitures originals i un bon planter de músics que mantindrien per molts anys la vida musical molarrenca.

Què se n'ha fet dels originals que va escriure?

No s'han pogut recuperar totes les partitures i algunes són simples esborranys que, a causa del temps, són de difícil lectura. En altres, la manca de partícels fa del tot impossible reconstruir-les. Tot i això, avui en dia totes les seves obres recuperades estan a l'Arxiu Musical de cal Senyer: són vint-i-vuit partitures degudament catalogades i informatitzades en versió per a banda. La major part d'aquestes obres estaven instrumentades per ell, i les que no, ha estat per a mi un plaer força gratificant concloure la tasca que ell va deixar inacabada.

Podríem extraure unes conclusions finals sobre aquest

50è aniversari?

I tant! Ha estat per a tots nosaltres una experiència única, força gratificant i encoratjadora. Ens ha felicitat moltíssima gent. Algunes persones emocionades i amb els ulls plorosos ens han donat les gràcies per fer-les revivre uns temps ja molt llunyans que tan sols pervivien en el seu interior més íntim. Per a nosaltres, tots el músics fundadors de l'antiga Orquestra Escoda, això ha estat una gran satisfacció. Una satisfacció que no té preu, que no es pot comprar. És per això que, tot i que siguem ja una mica grans, mantindrem tant com puguem la nostra col·laboració musical perquè al Molar no hi manqui mai la música en les seves festes populars.

A quarts de dotze es va acabar l'acte... Emotiu, genial, un merescut reconeixement al mestre Escoda, als músics, a la música i a tots aquells que, amb els seus coneixements musicals adquirits en sortir de l'escola, quan encara eren uns nens o bé quan arribaven de treballar quan eren ja més grans, tant van aportar a les nostres festes i als nostres viures. Un reconeixement, alhora, a tots els mestres Escodes i músics prioratins dels quals potser mai en recuperarem l'obra.

El dia 15, al Molar, es va fer una gran festa. En dono fe. Jo hi era. ■